

102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi

Türkiye, Sözleşmenin 2. maddesinin (b) fıkrasında öngörülen yetkiye dayanarak, sadece hastalık ödeneklerine ilişkin III'ncü, ihtiyarlık yardımlarına ilişkin V nci, iş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde yapılacak yardımlara ilişkin VI nci, malüliyet yardımlarına ilişkin IX uncu ve ölüm yardımlarına ilişkin X ncu bölümlerine ait mükellefiyetlerin kabulü, sağlık yardımlarına ilişkin II nci ve analık yardımlarına ilişkin VIII inci bölümlere ait mükellefiyetlerin ise sözleşmenin 3. maddesinde öngörülen yetkiye dayanılarak 9. maddesinin (d) fıkrası ile 48. maddenin (c) fıkrasındaki geçici istisna hükümlerinden yararlanmak suretiyle kabulü kaydıyla onaylamıştır.

ILO Kabul Tarihi: 28 Haziran 1952

Kanun Tarih ve Sayısı: 29 Temmuz 1971 / 1451

Resmi Gazete Yayım Tarihi ve Sayısı: 10 Ağustos 1971 / 13922

Bakanlar Kurulu Kararı Tarih ve Sayısı: 1 Nisan 1974 / 7-7964

Resmi Gazete Yayım Tarihi ve Sayısı: 15 Ekim 1974 / 15037

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı, Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Cenevre'de toplantıya davet olunarak, 4 Haziran 1952 tarihinde yaptığı 35 inci toplantısında,

Toplantı gündeminin 5 inci maddesini teşkil eden sosyal güvenliğin asgari normları konusundaki muhtelif teklifleri kabule karar vererek,

Bu tekliflerin bir Milletlerarası Sözleşme şeklini alması gerektiğini tesbit ederek,

Yirmi sekiz Haziran bin dokuz yüz elli iki tarihinde "1952 Sosyal Güvenlik (Asgari Normlar) Sözleşmesi" olarak isimlendirilecek olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul etmiştir.

BÖLÜM I

GENEL HÜKÜMLER

MADDE 1

Bu Sözleşmede,

"Mevzuatla tayin olunan" tabiri, milli mevzuatla veya milli mevzuat gereğince tayin olunan demektir.

"İkamet" tabiri, mutad olarak Üye Devletin, ülkesi üzerinde ikameti, "Mukim" tabiri de, mutad olarak Üye Devletin ülkesi üzerinde ikamet eden kimseyi ifade eder

"Karı" tabiri, geçimi koca tarafından sağlanan karı demektir

"Dul Kadın" tabiri, kocasının ölümü tarihinde geçimi kocası tarafından sağlanan kadın demektir.

"Çocuk" tabiri, mevzuatla tayin edilen şekle göre, tahsil mecburiyetinin sona erdiği yaşın altındaki bir çocuk veya 15 yaşını doldurmamış bir çocuk demektir.

"Staj Devresi" tabiri, mevzuatla tayin edilen şekle göre, bir prim ödeme devresi, bir çalışma devresi, bir ikamet devresi veya bunların herhangi bir şekildeki terkibi demektir

10, 34 ve 49 uncu maddelerin tatbikatında, "yardım" tabiri, ya ilgiliye doğrudan doğruya sağlanan sağlık yardımları veya ilgilinin yaptığı masrafların kendisine ödenmesi şeklindeki bilvasıta yardımlar manasına gelir

MADDE 2

İşbu Sözleşmeyi tatbik eden her üye,

I) 1. bölümü

II) IV.V.VI.IX ve X. bölümlerden en az birisi dahil olmak şartıyla II. III. IV. VI. VII. VIII. IX ve X. bölümlerden en az üçünü;

III) XI. XII. XIII. bölümlerin bunlarla ilgili hükümlerini,

IV) XIV. bölümü tatbik etmeye,

Sözleşmenin II - X. bölümlerinde yazılı mükellefiyetlerden hangilerini kabul ettiğini, tasdik vesikasında belirtmeye mecburdur.

MADDE 3

Ekonomisi ve tedavi imkanları yeter derecede gelişmemiş olan bir Üye, yetkili makam dilerse ve bu makamın lüzum gördüğü müddetçe, tasdik vesikasına ekleyeceği bir beyanla aşağıda yazılı maddelerde derpiş olunan muvakkat istisnalardan faydalanma hakkını mahfuz tutabilir:

9 d); 12 (2); 15 d); 18 (2); 21 c); 27 d); 33 b); 34 (3); 41 d); 48 c); 55 d) ve 61 d).

Bu maddenin 1. paragrafına göre bir beyanda bulunan her Üye Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Ana Statüsünün 22 nci maddesine göre vermeye mecbur olduğu, bu Sözleşmenin tatbikatı hakkındaki yıllık raporunda, faydalanma hakkını mahfuz tuttuğu istisnalardan her birisi için,

Bu istisnanın dayandığı sebeplerin devam ettiğini;

Veya, bahis konusu istisnadan faydalanma hakkından belirli bir tarihten itibaren vazgeçtiğini, bildirir.

MADDE 4

İşbu Sözleşmeyi tasdik etmiş olan her üye, II - X. bölümlerden tasdik vesikasında evvelce belirtilmemiş olanların bir veya bir kaçının tahmil ettiği mükellefiyetleri kabul ettiğini Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne sonradan bildirebilir

Bu maddenin 1. paragrafında derpiş edilen taahhütler tasdik vesikasının ayrılmaz cüzü olarak kabul edilir ve bildirme tarihinden itibaren aynı kuvveti haiz olur

MADDE 5

Bir Üyenin, tasdik vesikasında yer alan II - X. bölümlerden herhangi birinin tatbikatı bakımından işçi ve hizmetlilerin veya mukimlerin muayyen bir yüzde nispetinden yukarı sayıda işçi ve hizmetli veya mukimlerin muayyen bir yüzde nispetinden yukarı sayıda işçi ve hizmetli veya mukim kategorilerini korumakla mükellef olması halinde, Üye mezkur bölümün tatbikini taahhüt etmeden önce, istenilen nisbete ulaşılmış olduğundan emin bulunması lazımdır.

MADDE 6

Bu sözleşmenin II, III, IV, V, VIII (Sağlık yardımlarına taallük eden hususlarda), IX ve X. bölümlerinin tatbikatı bakımından, bir Üye milli mevzuata göre mecburi olmayan sigortalarla sağlanan himayeyi de hesaba katabilir.

Amme mercileri tarafından mürakabe edilmesi veya mevzuatla tayin edilen esaslara uygun olarak, işverenlerle çalışanlar tarafından müştereken idare olunması;

Kazançları, kalifiye bir erkek işçinin kazancını aşmayan kimselerin mühim bir kısmını şumülüne alması;

İcabında, diğer himaye şekilleriyle birlikte, Sözleşmenin ilgili hükümlerine uygun bulunması; lazımdır.

BÖLÜM II

SAĞLIK YARDIMLARI

İSTİSNA HÜKMÜNE GÖRE

MADDE 7

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her Üye, korunan kimselere sağlık durumları gerektirdiği zaman, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, koruyucu mahiyette veya tedavi şeklinde sağlık yardımları yapılmasını teminat altına alır

MADDE 8

Yardım yapılacak hal, sebebi ne olursa olsun hastalık hali ile gebelik, doğum ve bunların doğurduğu neticelerdir.

MADDE 9

Korunan kimseleri,

Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi ve hizmetli kategorileriyle bunların kan ve çocukları;

Veya, bütün mukimlerin yüzde yirmisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfus kategorileriyle bunların karı ve çocukları;

Veya, bütün mukimlerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan mukim kategorileri

Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileriyle bunların karı ve çocukları; teşkil eder

MADDE 10

Yardımlar en az şunlardır:

Hastalık halinde:

I) Evde yapılacak muayeneler dahil, pratisyen hekimler tarafından yapılacak muayene ve tedaviler;

II) Mütihazsıs hekimler tarafından, hastanelerde yatarak veya ayakta yapılacak muayene ve tedavilerle hastane dışında sağlanabilecek tedaviler

III) Hekim reçetesiyle lüzum gösterilen ilaçların temini;

IV) Lüzumu halinde, hastaneye yatırma;

Gebelik, doğum ve bunlardan ileri gelen hastalık ve arızalarda;

I) Doğumdan evvel, doğum esnasında ve doğumdan sonra, bir hekim veya diplomalı ebe tarafından yapılacak muayene ve tedaviler;

II) Lüzumu halinde, hastaneye yatırma.

Yarımdan faydalananlar veya bunların aile reisleri, hastalık halinde yapılacak sağlık yardımı masraflarına iştirak ettirilebilir. Bu iştirake taallük eden esaslar ilgiliye ağır bir yük teşkil etmeyecek şekilde tesbit edilmelidir.

Bu madde gereğince yapılacak yardımlar, korunan kimsenin sağlığını korumaya, çalışma gücünü iadeye ve şahsi ihtiyaçlarını karşılayabilme kabiliyetini artırmaya matuftur

Sağlık yardımlarının ifasıyla görevli Devlet daireleri veya müesseseler, korunan kimseleri, amme idareleri tarafından veya bu idarelerce yetkili kabul edilmiş diğer teşekküller tarafından, kendi hizmetlerine arz edilen umumi sağlık müesseselerine müracaat etmeye, uygun görülebilecek her türlü vasıtalarla, teşvik ederler.

MADDE 11

10 uncu madde de belirtilen yardımlar, suistimali önlemek için, lüzumlu sayılabilecek asgari bir staj süresinin tamamlamış olan sigortalılara ve bunların hak sahibi kimselerine temin olunur.

MADDE 12

10 uncu maddede belirtilen yardımlar vak'anın devamı süresince sağlanır; ancak, hastalık halinde her yaka için yardım süresi 26 hafta olarak tahdit edilebilir; Şu kadar ki, hastalık ödeneği verilmesine devam olunduğu sürece, sağlık yardımları durdurulamaz ve uzun tedaviyi gerektirdiği milli mevzuatla kabul edilen hastalıklarda yukarıda yazılı sürenin uzatılması için hükümler vaz olunur.

3. maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, yardım süresi vak'a başına 13 hafta olarak tahdit edilebilir.

BÖLÜM III

HASTALIK ÖDENEKLERİ

MADDE 13

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak hastalık ödeneği verilmesini teminat altına alır

MADDE 14

Yardım yapılacak hal, hastalıktan ileri gelen ve milli mevzuatta belirtildiği şekilde, kazancın muvakkaten durmasını mucip olan iş göremezlik halidir

MADDE 15

Korunan kimseleri,

Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

Veya, bütün mukimlerin yüzde yirmisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorileri;

Veya, olay esnasındaki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun bir şekilde mevzuatla tayin olunan hadleri aşmayan bütün mukimler;

Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri; teşkil eder

MADDE 16

Korunan kimselerin işçi ve hizmetli veya faal nüfus kategorilerinden müteşekkil olması halinde, yardım, 65 veya 66 nci maddeler hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

Olay esnasındaki geçim kaynakları muayyen hadleri aşmayan bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, yardım 67 nci madde hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

MADDE 17

16 nci maddede belirtilen yardım, en az suistimali önlemek için lüzumlu sayılabilecek bir staj süresini tamamlamış

olan kimselere temin edilir.

MADDE 18

16 ncı maddede belirtilen yardım, vakanın devamı süresince sağlanır Ancak bu yardım her hastalık yakası için 26 hafta olarak tahdit edilebilir ve ilk üç gün içinde ödenek verilmeyebilir.

3 üncü madde gereğince bir beyanın yapılmış olması halinde, yardım süresi,

Bir yıl içinde hastalık ödeneği verilen günler toplamı aynı yıl içinde korunan şahıslar sayısı ortalamasının on katından daha az olmamak üzere tesbit edilecek bir süre;

Veya, her yaka için 13 hafta (İlk üç gün ödenek verilmeyebilir);

olarak tahdit edilebilir

BÖLÜM IV

İŞSİZLİK YARDIMLARI

MADDE 19

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her Üye korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak işsizlik yardımları yapılmasını teminat altına alır

MADDE 20

Yardım yapılacak hal, çalışmaya muktedir ve İş alamaya hazır bulunan bir kimsenin, uygun bir iş bulma imkansızlığı sebebiyle ve milli mevzuatta tarif olunduğu şekilde, kazancın muvakkaten durması halidir.

MADDE 21

Korunan kimseleri,

Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, milli mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

Veya, olay esnasındaki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun olarak mevzuatla tayin edilen hadleri aşmayan bütün mukimler;

Veya, 3 üncü madde gereğince bir beyan yapılmış olması halinde en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin %50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi ve hizmetli kategorileri; teşkil eder.

MADDE 22

Korunan kimselerin işçi ve hizmetli kategorilerinden müteşekkil olması halinde, yardım, 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

Olay esnasındaki geçim kaynakları muayyen hadleri aşmayan bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, yardım 67 nci madde hükümlerine uygun olarak hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

MADDE 23

22 nci maddede belirtilen yardım, en az su istimali önlemek için lüzumlu sayılabilecek bir staj süresini tamamlamış olan korunan kimselere temin edilir.

MADDE 24

22 nci maddede belirtilen yardım, olayın devamı süresince sağlanır. Ancak, yardım süresi;

İşçi ve hizmetli kategorilerinin korunmuş olması halinde, 12 aylık bir devre içinde 13 hafta;

Olay esnasındaki geçim kaynakları kanunla tayin edilmiş hadleri aşmayan bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, 12 aylık bir devre içinde 26 hafta; olarak tahdit edilebilir.

Milli mevzuat gereğince, yardım süresinin prim ödeme süresine veya muayyen bir süre içinde daha önce alınmış olan yardımlara göre, kademelendirilmiş olması halinde, oniki aylık devre içinde ortalama yardım süresi 13 haftayı bulduğu takdirde, birinci paragrafın (a) bendi hükmü yerine getirilmiş sayılır.

Her işsizlik yakasında ilk 7 gün için yardım yapılmayabilir, şu kadar ki, mevzuatla tayin olunan bir süreyi aşmayan muvakkat çalışma günlerinden önceki ve sonraki işsizlik günleri aynı vakanın devamı sayılır.

Mevsimlik işlerde çalışanlar için yardım süresi ve yardım yapılmayacak olan ilk günler sayısı iş şartlarına uydurulabilir

BÖLÜM V

İHTİYARLIK YARDIMLARI

MADDE 25

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her Üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak ihtiyarlık yardımları yapılmasını teminat altına alır.

MADDE 26

Yardım yapılacak hal, mevzuatla tayin olunan bir yaşın üstündeki ihtiyarlık halidir

Mevzuatla tayin olunan yaş haddi 65'den yukarı olmamalıdır Bununla beraber, memleketteki yaşlı kimselerin çalışma güçleri gözönünde bulundurulmak suretiyle, selahiyetli merciler tarafından daha yüksek bir yaş haddi de tesbit olunabilir.

Milli mevzuat, yardıma hak kazanan kimsenin mevzuatla belirtilen ücretli işlerde çalışması halinde yardımın durdurulacağına dair hükümleri ihtiva edebilir; veya primli sosyal güvenlik sistemlerinde, hak sahibinin kazancının mevzuatla tayin edilen bir haddi aşması halinde, primsiz sosyal güvenlik sistemlerinde ise, hak sahibinin kazancının veya diğer geçim kaynaklarının veya bunların toplamının mevzuatla belirtilen bir haddi aşması halinde, yardımlardan indirim yapılabilir.

MADDE 27

Korunan kimseleri,

Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

Veya, bütün mukimlerin yüzde yirmisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorileri;

Veya, ihtiyarlık devresindeki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun olarak mevzuatla tayin edilen hadleri aşmayan bütün mukimler;

Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri; teşkil eder.

MADDE 28

Yardım,

Korunan kimselerin işçi ve hizmetli veya faal nüfus kategorilerinden müteşekkil olması halinde, 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine uygun olarak;

İhtiyarlık devresindeki geçim kaynakları mevzuatla tayin edilen hadleri aşmayan bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, yardım 67 nci madde hükümlerine uygun olarak; hesaplanan bir periyodik ödeme şeklinde olur.

MADDE 29

28 inci maddede belirtilen yardım, en az aşağıda yazılı korunan kimseler için teminat altına alınır;

30 senelik bir prim ödeme veya çalışma süresi veya 20 senelik ikamet süresi şeklinde tesbit edilebilecek bir staj süresini tamamlayan kimseler;

Prensip olarak bütün çalışanların korunması halinde, mevzuat ile tayin olunan bir prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi zarfında kendi adına, yıllık ortalama olarak mevzuatla tayin olunan gün sayısı kadar prim ödemiş olan kimseler

Birinci paragrafta yazılı yardımın yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı olduğu takdirde, en az, aşağıda yazılı şartları haiz olan korunan kimselere de indirimli bir yardım yapılması teminat altına alınır:

Mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak 15 yıllık bir prim ödeme veya çalışma süresini tamamlamış olan kimseler;

Prensip olarak bütün çalışanların korunması halinde, mevzuatla tayin olunan bir prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi zarfında kendi adına her yıl ortalama olarak bu maddenin birinci paragrafının (b) fıkrasında derpiş olunan ortalamanın yarısı kadar gün prim ödemiş olan kimseler;

Mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak 10 senelik bir prim ödeme veya 5 senelik bir ikamet süresini tamamlamış olan korunan kimselere, XI. bölüm hükümlerine uygun ve fakat mezkur bölüme ekli cetvelde gösterilen örnek sigortalı veya hak sahibi kimseler için bu cetvelde yazılı nispetten % 10 daha eksik bir yardım teminat altına alınmış ise, bu maddenin birinci paragrafı hükmü yerine getirilmiş sayılır.

Staj süresinin 10 senelik prim ödeme veya çalışma süresinden fazla fakat 30 senelik prim ödeme veya çalışma süresinden az olması halinde, XI. bölüme ekli cetvelde gösterilen nispetlerden orantılı bir indirme yapılabilir Mezkur staj süresi 15 seneden fazla olduğu takdirde, işbu maddenin ikinci paragrafı hükümlerine uygun indirimli yardım yapılır.

Bu maddenin 1, 3 veya 4 üncü paragraflarında yazılı yardımların yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresi şartına bağlı olduğu takdirde, münhasıran, Sözleşmenin işbu bölümünün tatbiki ile ilgili hükümlerin yürürlüğe girdiği tarihte ileri yaşlara ulaşmış bulunmaları sebebiyle, bu maddenin ikinci paragrafına uygun olarak mevzuatla tayin olunmuş şartları yerine getiremeyen korunan kimselere, bu gibi kimseler için normal yaşın daha üstündeki bir yaşta bu maddenin 1, 3 ve 4 üncü paragrafları hükümlerine uygun yardımlar sağlanmamış olmak kaydıyla, indirimli bir yardımın temin olunması şarttır.

MADDE 30

28 - 29 uncu maddelerde belirtilen yardımlar ihtiyarlık halinin devamı süresince sağlanır.

BÖLÜM VI

İŞ KAZALARIYLA MESLEK HASTALIKLARI

HALİNDE YAPILACAK YARDIMLAR

MADDE 31

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her Üye, korunan kimselere, iş kazaları ve meslek hastalıkları halinde, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, yardımlar yapılmasını teminat altına alır

MADDE 32

Yardım yapılacak haller, iş kazalarından veya mevzuatla kabul edilen meslek hastalıklarından ileri gelen aşağıda yazılı hallerdir:

Hastalık hali;

Hastalıktan ileri gelen ve milli mevzuatta tarif edildiği şekilde, kazancın muvakkaten durmasını mucip olan iş göremezlik hali;

Kazanma gücünün tamamının veya mevzuatla tayin olunan bir derecenin üstünde olmak üzere bin kısmının muhtemelen devamlı olarak kaybı veya bu kayba tekabül eden bir beden noksanlığı meydana gelmesi;

Aile reisinin ölümü sebebiyle dul kadının ve çocukların geçim imkanlarının kayıp olması; dul kadının yardıma hak kazanması, kendi geçimini temine muktedir olamayacağına milli mevzuat hükümlerine göre kabul edilmesi şartına bağlanabilir.

MADDE 33

Korunan kimseleri,

Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri ve aile reisinin ölümü ile hak kazanılan yardımlar için, bu kategorilere dahil işçi ve hizmetlilerin karı ve çocukları;

Veya, 3 üncü madde gereğince bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin %50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri ve aile reisinin ölümü ile hak kazanılan yardımlar için, bu kategorilere dahil işçi ve hizmetlilerin karı ve çocukları; teşkil eder.

MADDE 34

Hastalık halinde yapılacak yardımlar bu maddenin 2 ve 3 üncü paragraflarında belirtilen sağlık yardımlarıdır.

Sağlık yardımları şunlardır:

Evde yapılan muayeneler dahil, pratisyen hekim muayeneleri ile mütehassıs hekimler tarafından bir hastanede ayakta veya yatarak yapılan tedaviler;

Dış tedavileri:

Evde, bir hastanede veya diğer sağlık müesseselerinde hemşireler tarafından yapılan bakım ve tedaviler;

Hastane, nekahat evi, sanatoryum veya diğer sağlık müesseselerindeki bakım masrafları;

Dış tedavi malzemesi, ilaç ve diğer tıbbi ve cerrahi malzemenin temin edilmesi, protez temini ve bakımı, gözlük verilmesi;

Bir hekim veya dışçının nezareti altında olmak üzere, kanunla hekimlik mesleğine bağlı kabul edilen diğer meslekler mensupları tarafından yapılacak bakım ve tedaviler

Üçüncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, sağlık yardımları en az şunları ihtiva eder:

Evde yapılan muayeneler dahil, pratisyen hekim tarafından yapılan muayene ve tedaviler;

Mütehassıs hekimler tarafından, bir hastanede ayakta veya yatarak yapılan muayene ve tedavilerle hastane dışında yapılacak muayene ve tedaviler;

Bir hekim veya selahiyetli diğer bir kimsenin reçetesiyle lüzum gösterilen ilaçlar;

Gereken hallerde, bir hastaneye yatırma,

Yukarıdaki paragraflara göre yapılacak sağlık yardımları, korunan kimsenin sağlığını korumaya, çalışma gücünü iadeye ve şahsi ihtiyaçlarını görebilme kabiliyetini artırmaya matuftur.

MADDE 35

Sağlık yardımlarını ifa ile görevli Devlet daireleri veya müesseseler, uygun görülen hallerde, çalışma güçleri azalmış kimselerin yeniden uygun bir işe alıştırılmaları maksadiyle, mesleki rehabilitasyon müesseseleriyle işbirliği yaparlar.

Mezkûr daire ve müesseseler, çalışma güçleri azalmış kimselerin mesleki rehabilitasyona tabi tutulmaları hususunda tedbirler almaya milli mevzuatla yetkili kılınabilir.

MADDE 36

Geçici iş göremezlik, kazanma gücünün tamamının daimi olarak kaybedilmesi veya bu kayba tekabül eden bir beden noksanlığı meydana gelmesi veyahut aile reisinin ölümü hallerinde yapılacak yardımlar 65 veya 66 ncı madde hükümlerine uygun olarak hesaplanacak periyodik ödemeler şeklindedir.

Kazanma gücünün bir kısmının daimi olarak kaybedilmesi veya bu kayba tekabül eden bir beden noksanlığı meydana gelmesi halinde yapılacak yardım, yardım yapılması gerekiyorsa, çalışma gücünün tamamının kaybı veya buna tekabül eden beden noksanlığı hali için derpiş olunan miktarın uygun bir nispeti üzerinden tesbit edilecek periyodik ödemeler şeklindedir.

Periyodik ödemeler,

iş göremezlik derecesinin cüz'i olması;

Veya yetkili mercilerin, sermayenin iyi kullanılacağından emin bulunmaları; halinde sermayeye çevrilerek toptan ödenebilir

MADDE 37

34 veya 36 ncı maddelerde belirtilen yardımlar, en az, kaza anında veya hastalığın meydana geldiği sırada üyenin ülkesinde işçi veya hizmetli olarak çalıştırılmakta olan korunan kimseler için, aile reisinin ölümü sebebiyle yapılacak periyodik ödemelerde de ve bu gibi kimselerin dul karıları ve çocukları için, teminat altına alınır.

MADDE 38

34 veya 36 ncı maddelerde belirtilen yardımlar, yardımı gerektiren halin devamı süresince sağlanır. Şu kadar ki, geçici iş göremezlik ödeneği, her iş göremezlik vak'asında ilk üç gün için verilmeyebilir

BÖLÜM VII

AİLE YARDIMLARI

MADDE 39

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, aile yardımları yapılmasını teminat altına alır

MADDE 40

Yardım yapılacak hal, mevzuatla tayin olunacağı şekilde, çocukların geçimini sağlama mükellefiyettir.

MADDE 41

Korunan kimseleri,

Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri;

Veya, bütün mukimlerin yüzde yirmisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorileri;

Veya, çocuk geçindirmekle mükellef olduğu süre içinde geçim kaynakları mevzuatla tayin olunan hadleri aşmayan bütün mukimler;

Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde en az 20 kişi çalıştıran sınai işyerlerindeki bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri; teşkil eder.

MADDE 42

Yapılacak yardımlar;

Mevzuatla tayin edilmiş bir staj süresini tamamlayan her korunan kimseye periyodik ödemeler yapılması;

Veya, çocuklara yiyecek, giyecek, mesken, tatil geçirme yerleri veya ev idaresinde yardım sağlanması;

Yahut, (a) ve (b) fıkralarında yazılı yardımların mezc edilerek temini; şeklindedir.

MADDE 43

42 nci maddede belirtilen yardımlar en az mevzuatla tayin edilen şekle göre, muayyen bir süre içinde 3 aylık prim ödeme veya çalışma, yahut bir senelik ikamet şartlarından birini yerine getiren korunan kimseler için teminat altına alınır.

MADDE 44

42 nci maddeye göre yapılacak yardımların tutarı, 66 ncı maddede belirtilen esaslara uygun olarak tesbit edilecek bir erkek işçinin ücretinin % 3 ü ile korunan kimselerin çocukları sayısının çarpımına;

Veya bu ücretin % 1.5 u ile bütün mukimlerin çocukları sayısının çarpımına; eşit olmalıdır.

MADDE 45

Periyodik ödemeler şeklinde yapılacak yardımlar, yardımı gerektiren halin devamı süresince sağlanır

BÖLÜM VIII

ANALIK YARDIMLARI

MADDE 46

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her üye, korunan kimselere bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak, analık yardımları yapılmasını teminat altına alır.

MADDE 47

Yardımlar yapılacak hal, gebelik, doğum ve bunların doğurduğu neticelerle, mevzuatta belirtildiği şekilde, bu sebeplerden dolayı kazancın muvakkaten durması halleridir.

MADDE 48

Korunan kimseleri,

Bütün işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorileri içindeki kadınlarla, analık sağlık yardımlarına taallük eden hususlarda, bu kategorilere dahil erkeklerin karıları;

Veya, bütün mukimlerin %20 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorileri içindeki kadınlarla, analık sağlık yardımlarına taallük eden hususlarda, bu kategorilere dahil erkeklerin karıları;

Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde en az 20 kişi çalıştıran sınıai işyerlerindeki işçi ve hizmetlilerin yüzde ellisinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorilerine dahil kadınlar ile, analık sağlık yardımlarına taallük eden hususlarda, bu kategorilere dahil erkeklerin karıları; teşkil eder.

MADDE 49

Gebelik doğum ve bunlardan ileri gelen hastalık ve arızalarda yapılacak sağlık yardımları bu maddenin iki ve üçüncü paragraflarında yazılı yardımlardır.

Sağlık yardımları en az şunlardır:

Doğumdan önce ve doğum esnasında ve doğumdan sonra hekim veya diplomalı ebe tarafından yapılan muayene ve tedaviler;

Gereken hallerde bir hastaneye yatırma,

Bu maddenin ikinci paragrafında belirtilen sağlık yardımları, korunan kadının sağlığını, çalışma gücünü ve şahsi ihtiyaçlarını görebilme kabiliyetini korumaya, iadeye veya artırmaya matuftur.

Analık sağlık yardımlarını ifa ile görevli Devlet daireleri veya müesseseler, korunan kadınları, amme idareleri tarafından veya yetkileri bu idarelerce kabul edilmiş diğer teşekküller tarafından kendi hizmetlerine arz olunan umumî sağlık servislerine müracaat etmeye, uygun görülebilecek her türlü vasıtalarla teşvik ederler.

MADDE 50

Gebelik, doğum ve bunlardan ileri gelen hastalık ve arızalar sonucu iş göremezlik hallerinde yapılacak yardım, 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine uygun olarak hesaplanacak periyodik ödemeler şeklindedir. Periyodik ödemelerin miktarı vak'anın devam ettiği süre içinde değişebilir; şu kadar ki, ortalama yardım miktarının yukarıda yazılı hükümlere göre hesaplanan miktara uygun olması şarttır

MADDE 51

49 ve 50 nci maddelerde belirtilen yardımlar, en az, korunan kimseler kategorisine dahil olup suistimali önlemek maksadıyla, lüzumlu sayılabilecek bir staj süresini tamamlamış bulunan kadınlar için, 49. maddede belirtilen yardımlar bu kategorilere dahil ve muayyen staj süresini tamamlamış erkeklerin karıları için de teminat altına alınmalıdır.

MADDE 52

49 ve 50 nci maddelerde belirtilen yardımlar, yardımı gerektiren vakanın devamı süresince sağlanır. Ancak, periyodik ödemeler 12 hafta olarak tahdit olunabilir. Şu kadar ki, milli mevzuatta, işten kalma halinin, daha uzun müddet devam etmesi lazım geleceği veya devam edebileceğine dair bir hüküm bulunduğu takdirde periyodik ödemeler süresi bu müddetten daha kısa olamaz.

BÖLÜM IX

MALULİYET YARDIMLARI TÜRÜ

MADDE 53

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak maluliyet yardımları yapılmasını teminat altına alır.

MADDE 54

Yardım yapılacak hal, mesleki bir faaliyet icra edebilme gücünün, mevzuatla tayin olunan bir derecede ve muhtemelen daimi olarak kaybedilmesi veya hastalık ödeneğinin kesildiği tarihte iş göremezliğin devam etmesi halleridir.

MADDE 55

Korunan kimseleri,

Bütün işçi ve hizmetlilerin %50'nden az olmamak üzere mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmeti kategorileri;

Veya, bütün mukimlerin %20'nden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen faal nüfus kategorileri;

Veya maluliyet devresindeki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun olarak mevzuatla tayin edilen hadleri aşmayan bütün mukimler;

Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sınai iş yerlerindeki bütün işçi ve hizmetlilerin %50'nden az olmamak üzere, mevzuatla tayin edilen işçi ve hizmetlileri; teşkil eder.

MADDE 56

Yapılacak yardım,

İşçi ve hizmetli kategorilerinin yahut faal nüfus kategorilerinin korunmuş olması halinde, 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine göre;

Maluliyet devresindeki geçim kaynakları muayyen hadleri aşmayan, bütün mukimlerin korunmuş olması halinde, 67 nci madde hükümlerine göre; hesaplanacak periyodik ödemeler şeklindedir

MADDE 57

56 ncı maddede belirtilen yardım, en az aşağıda yazılı kimseler için teminat altına alınmalıdır;

15 yıllık bir prim ödeme veya çalışma süresi veyahut 10 senelik ikamet süresi şeklinde tesbit edilebilecek bir staj süresini tamamlayan kimseleri;

Prensip olarak bütün çalışanların korunması halinde, üç yıllık prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi zarfında, kendi adına yıllık ortalama olarak, mevzuatla tayin olunan gün sayısı kadar prim ödemiş olan kimseler;

Birinci paragrafta yazılı yardımın yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresinin tamamlanmış olması şartına bağlı olduğu takdirde, en az, aşağıda yazılı korunan kimselere indirimli yardım yapılması teminat altına alınır:

Mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak 5 yıllık bir prim ödeme veya çalışma süresini tamamlamış olan kimseler;

Prensip olarak bütün çalışanların korunması halinde, üç yıllık bir prim ödeme süresini tamamlayan ve çalışma devresi zarfında kendi adına her yıl için ortalama olarak, bu maddenin birinci paragrafının (b) fıkrasında derpiş olunan ortalamanın yarısı kadar gün prim ödemiş olan kimseler;

Mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak, 5 yıllık bir prim ödeme veya çalışma veyahut ikamet süresini tamamlamış olan korunan kimselere XI. bölüm hükümlerine uygun fakat mezkur bölüme ekli cetvelde gösterilen örnek sigortalı veya hak sahibi kimseler için bu cetvelde yazılı nispetten % 10 daha eksik bir yardım yapılması teminat altına alınmış ise, bu maddenin birinci paragrafı hükmü yerine gelmiş sayılır.

Staj süresinin 5 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden fazla fakat 15 senelik prim ödeme veya çalışma süresinden az olması halinde, XI. bölüme ekli cetvelde gösterilen nispetlerden orantılı bir indirim yapılabilir. İş bu maddenin ikinci paragrafına uygun olarak indirimli yardım yapılır.

MADDE 58

56 ve 57 inci maddelerde belirtilen yardımlar malüiyet halinin devamı süresince veya bu yardımın yerine ihtiyarlık yardımı kaim oluncaya kadar ödenir.

BÖLÜM X

ÖLÜM YARDIMLARI

MADDE 59

Sözleşmenin bu bölümünü tatbik eden her üye, korunan kimselere, bu bölümün aşağıdaki maddelerine uygun olarak ölüm yardımı yapılmasını teminat altına alır.

MADDE 60

Yardım yapılacak hal, aile reisinin ölümü ile dul kadının veya çocuklarının geçinme imkanlarının kaybolması halidir. Dul kadının yardıma hak kazanması, milli mevzuat hükümlerine göre kendi geçimini temine muktedir olmayacağıının kabul edilmesi şartına bağlanabilir.

Milli mevzuat, yardıma hak kazanan kimsenin mevzuatla belirtilen ücretli işlerde çalışması halinde yardımın durdurulacağına dair hükümleri ihtiva edebilir veya, primli sosyal güvenlik sistemlerinde, hak sahibinin kazancının mevzuatla tayin edilen bir haddi aşması halinde, primsiz sosyal güvenlik sistemlerinde ise, hak sahibinin kazancının veya diğer geçim kaynaklarının veya bunların toplamının mevzuatla tayin edilen bir haddi aşması halinde, yardımlardan indirim yapılabilir.

MADDE 61

Korunan kimseleri,

Bütün işçi ve hizmetlilerin % 50 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorilerine dahil aile reislerinin karıları ve çocukları;

Veya, bütün mukimlerin %20 sinden az olmamak üzere, mevzuatla tayin olunan faal nüfus kategorilerine dahil aile reislerinin karıları ve çocukları;

Veya aile reislerini kaybeden ve yardım yapılacak devredeki geçim kaynakları 67 nci madde hükümlerine uygun olarak mevzuatla tayin edilmiş hadleri aşmayan ve mukim vasfını haiz bulunan bütün dul kadınlar ile çocuklar;

Veya, 3 üncü maddeye göre bir beyanın yapılmış olması halinde, en az 20 kişi çalıştıran sinai işyerlerindeki bütün işçi ve hizmetlilerin %50 sinden az olmamak üzere mevzuatla tayin olunan işçi ve hizmetli kategorilerine mensup aile reislerinin karıları ve çocukları; teşkil eder.

MADDE 62

Yapılacak yardım,

İşçi ve hizmetli kategorilerinin yahut faal nüfus kategorilerinin korunması halinde, 65 veya 66 ncı maddeler hükümlerine uygun olarak;

Yardım yapılacak devredeki gelirleri muayyen hadleri aşmayan bütün mukimlerin korunması halinde, 67 nci madde hükümlerine uygun olarak; hesaplanacak periyodik ödemeler şeklindedir.

MADDE 63

62 nci maddede belirtilen yardım, en az, aşağıda yazılı kimseler için teminat altına alınmalıdır:

Aile reisleri tarafından, kanunla tesbit edilmiş esaslar dahilinde, 15 yıllık prim ödeme veya çalışma süresi veyahut 10 yıllık ikamet süresi tamamlanmış olan korunan kimseler.

Prencip olarak bütün çalışanların karılarıyla çocuklarının korunması halinde, aile reisleri tarafından, üç yıllık prim ödeme süresi tamamlanan ve çalıştığı devre zarfında aile reisi adına, mevzuatla tayin olunan yıllık ortalama gün sayısı kadar prim ödemiş olan korunan kimseler.

Birinci paragrafta yazılı yardımların yapılması asgari bir prim ödeme veya çalışma süresi şartının yerine getirilmesine bağlı olduğu takdirde, en az aşağıda yazılı kimseler için indirimli bir yardım yapılması teminat altına alınır:

Aile reisleri tarafından, mevzuatla tayin olunan esaslar dahilinde 5 yıllık bir prim ödeme veya çalışma süresi tamamlamış olan korunan kimseler;

Bütün çalışanların karı ve çocuklarının korunması halinde, aile reisleri tarafından üç yıllık bir prim ödeme süresini tamamlamış olan ve çalıştığı devre zarfında bu aile reisi adına her yıl için ortalama olarak, bu maddenin birinci paragrafının (b) fıkrasında derpiş olunan ortalamanın yarısı kadar gün için prim ödenmiş olan korunan kimseler;

Aile reisi tarafından, mevzuatla tayin olunan esaslara uygun olarak 5 yıllık bir prim ödeme veya çalışma veyahut ikamet süresi tamamlanmış olan korunan kimselere, XI. bölüm hükümlerine uygun ve fakat mezkur bölüme ekli cetvelde gösterilen örnek - sigortalı veya hak sahibi kimseler için bu cetvelde yazılı nisbetten % 10 eksik bir yardım yapılması teminat altına alınmış ise bu maddenin birinci paragrafı hükmü yerine getirilmiş sayılır.

Staj süresinin 5 yıllık prim ödeme veya çalışma süresinden fazla, fakat 15 senelik prim ödeme veya çalışma süresinden az olması halinde, XI. bölüme ekli cetvelde gösterilen nisbetlerden orantılı bir indirim yapılabilir, iş bu maddenin ikinci paragrafına uygun olarak indirimli yardım yapılır.

Çocuksuz ve kendi geçimini sağlamağa muktedir olmadığı kabul edilen bir dul kadının ölüm yardımına hak kazanabilmesi için asgari bir evlilik süresinin geçmiş olmasına lüzum görülebilir.

MADDE 64

62 ve 63 üncü maddelerde belirtilen yardımlar, yardımı gerektiren halin devamı süresince sağlanır.

BÖLÜM XI

PERİYODİK ÖDEMELERDE UYGULANACAK NORMLAR

MADDE 65

Bu madde gereğince yapılacak periyodik ödemenin miktarı ile bu ödemenin yapılmasını gerektiren halin devamı süresince verilecek aile yardımlarının toplamı, kendisine veya hak sahibi kimselerine periyodik ödeme yapılan sigortalının eski kazancı ile örnek sigortalı veya hak sahibi kimseler gibi aynı aile mesuliyetini haiz korunan bir kimseye ödenen aile yardımının toplamının bu bölüme bağlı cetvelde gösterilen yüzdesinden az olamaz.

Sigortalının eski kazancı mevzuatla tayin olunan usullere göre hesaplanır; korunan kimselerin veya aile reislerinin kazançlarına göre sınıflara ayrılmış olması halinde, eski kazançları, bu kimselerin evvelce dahil buldukları sınıfların esas kazançlarına göre hesaplanabilir.

Yardım tutarları veya yardımın hesabına esas tutulan kazançlar için mevzuatla azami bir had tayin olunabilir Ancak, azami had öyle tesbit olmalıdır ki; sigortalının eski kazancının kalifiye bir erkek işçinin kazancına eşit veya bundan az olması halinde, bu maddenin 1 inci paragrafı hükümleri yerine gelmiş olsun.

Sigortalının eski kazancı, kalifiye erkek işçinin ücreti, yardım tutarı ve aile yardımları aynı zaman esasına göre hesaplanır.

Diğer sigortalı veya hak sahiplerine yapılacak yardımlar, örnek sigortalı veya hak sahibi kimselere ait yardıma nazaran makul bir nispet dahilinde tesbit edilir.

Bu maddenin tatbikinde, kalifiye erkek işçi;

Elektrik makinelerinden gayri makine sanayiinde çalışan bir tesviyeci veya tornacı;

Veya, aşağıdaki paragraf hükümlerine göre, tayin olunan bir örnek kalifiye işçi;

Veya, mevzuatla tayin olunacak şekle göre, yıllık veya daha kısa bir devre esasına göre tesbit edilen kazancı, bütün korunan kimselerin % 75 inin kazancından yüksek veya buna eşit olan bir kimse;

Veya, kazancı bütün korunan kimselerin ortalama kazancının %125 ine eşit olan bir kimsedir;

Yukarıdaki paragrafın (b) fıkrasının tatbikinde, örnek kalifiye işçi, bahis konusu yardım koluna tabi olarak en çok sayıda erkek işçinin veya aile reisinin çalıştırıldığı ekonomik faaliyet bölümü içinde yine en çok sayıda korunan kimsenin veya aile reisinin çalıştırıldığı iş kolları grubundan seçilir; bu maksatla, Birleşmiş Milletler Ekonomik Sosyal Konseyinin 27 Ağustos 1948 tarihindeki 7 nci toplantısında kabul edilen ve işbu sözleşmeye eklenen "Bütün Ekonomik Faaliyetlerinin Milletlerarası Standart Tasnifi" kullanılır; bu tasnifte ileride yapılacak bütün tadillerde nazara alınır.

Yardım miktarlarının bölgeden bölgeye değişmesi halinde, kalifiye, erkek işçi, bu maddenin 6 ve 7 nci paragrafları hükümlerine uygun olarak her bölge için ayrı ayrı tesbit edilebilir.

Kalifiye erkek işçinin ücreti, kollektif mukavelelerle veya, uygulanması mümkün olan yerlerde, Milli mevzuatla veya örf ve adetlere göre tesbit olunan ve normal çalışma saati karşılığı olarak ödenen ücret esası üzerinden, varsa, hayat pahalılığı zamları da nazara alınarak tespit olunur. Bu şekilde tesbit olunan bölgeden bölgeye değişmesi ve 8 inci paragrafın tatbik olunmaması halinde medyan ücret esas alınır.

İhtiyarlık, İş kazaları ve meslek hastalıkları (Geçici işgöremezlikleri ödenekleri hariç) malüliyet veya aile reisinin ölümü sebebiyle yapılmakta olan periyodik ödemeler hayat pahalılığındaki esaslı değişiklikler yüzünden ücretlerin umumi seviyesinde vukua gelen önemli değişmelere göre ayarlanır.

MADDE 66

Bu madde gereğince yapılacak periyodik ödemenin miktarı ile bu ödemenin yapılmasını gerektiren halin devamı süresince verilecek aile yardımlarının toplamı, alelade bir erkek işçinin kazancı ile örnek sigortalı veya hak sahibi kimseler gibi aynı aile mesuliyetini haiz korunan bir kimseye ödenen aile yardımı toplamının bu bölüme bağlı cetvelde gösterilen yüzdesinden az olamaz.

Kahil erkek işçinin ücreti, yardım ve aile yardımları, aynı zaman esasına göre hesaplanır.

Diğer sigortalı veya hak sahibi kimselere yapılacak yardımlar, örnek -sigortalı veya hak sahibi kimselere ait yardıma nazaran makul bir nisbet dahilinde tesbit edilir.

Bu maddenin tatbikinde, kahil erkek işçi;

Elektrik makinelerinden gayri makine sanayiinde çalışan bir örnek işçi;

Veya, aşağıdaki paragraf hükümlerine göre tayin edilecek bir örnek işçidir.

Yukarıdaki paragrafın (b) fıkrasının tatbikinde, örnek işçi, bahis konusu yardım koluna tabi olarak en çok sayıda erkek işçinin veya aile reisinin çalıştırıldığı ekonomik faaliyet bölümü içinde yine en çok sayıda korunan kimsenin veya aile reisinin çalıştırıldığı iş kolları grubundan seçilir; bu maksatla, Birleşmiş Milletler Ekonomik Sosyal Konseyinin 27 Ağustos 1948 tarihindeki 7 nci toplantısında kabul edilen ve işbu sözleşmeye eklenen "Bütün Ekonomik Faaliyetlerinin Milletlerarası Standart Tasnifi" kullanılır; bu tasnifte ileride yapılacak bütün tadiller de nazara alınır.

Yardım miktarlarının bölgeden bölgeye değişmesi halinde, kahil erkek işçi, bu maddenin 4 ve 5 inci paragrafları hükümlerine uygun olarak, her bölge için ayrı ayrı tesbit edilebilir.

Kahil erkek işçinin ücreti kollektif mukavelelerle veya, uygulanması mümkün olan yerlerde, milli mevzuatla veya örf ve adetlere göre tesbit olunan ve normal çalışma saati karşılığı olarak ödenen ücret esası üzerinde ve varsa, hayat pahalılığı zamları da nazara alınarak tesbit olunur. Bu şekilde tesbit olunan ücretlerin bölgeden bölgeye değişmesi ve 6 ncı paragrafın tatbik olunması halinde medyan ücret esas alınır.

İhtiyarlık, İş kazası ve meslek hastalıkları (Geçici işgöremezlik ödenekleri hariç), malüliyet veya aile reisinin ölümü sebebiyle yapılmakta olan periyodik ödemeler, hayat pahalılığındaki esaslı değişiklikler yüzünden ücretlerin umumi seviyesinde vukua gelen önemli değişmelere göre ayarlanır.

MADDE 67

Bu madde gereğince yapılacak periyodik ödemelerde;

Yardım tutarı, mevzuatla tayin edilen bir bareme göre veya, mevzuatla tayin olunmuş esaslar dahilinde, selahiyetli amme mercileri tarafından hazırlanan bir bareme göre tesbit olunur;

Bu yardım miktarında, ancak, sigortalı veya hak sahibinin ailesinin diğer geçim kaynakları mevzuatla tayin olunan, veya, mevzuatla tayin olunmuş esaslar dahilinde, selahiyetli amme mercileri tarafından tesbit olunan miktarları aştığı ölçüde indirim yapılabilir;

Yardım ve diğer geçim kaynaklarının toplamından yukarıdaki (b) fıkrasında derpiş olunan indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar, sigortalının veya hak sahibinin ailesinin sağlık ve diğer bakımlardan uygun şartlar içinde yaşamasına yetecek kadar olmalı ve 66 ncı madde hükümlerine göre hesaplanacak miktardan daha az olmamalıdır;

Bahis konusu bölüm mucibince ödenen yardımlar toplamının tutarı, 66 ncı madde hükümlerini ve;

- I) III. Bölüm için 15 inci maddenin b) fıkrası;
- II) V. Bölüm için 27 nci maddenin b) fıkrası
- III) IX. Bölüm için 55 inci maddenin b) fıkrası
- IV) X. Bölüm için 61 inci maddenin b) fıkrası;

hükümlerini tatbik etmekle elde olunacak yardımlar toplamını en az %30 nisbetinde aştığı takdirde, yukarıdaki c) fıkrası hükümleri yerine gelmiş sayılır.

(XI. BÖLÜME EKLI) CETVEL

ÖRNEK - SİGORTALI VEYA HAK SAHİBİ KİMSELERE AİT

PERİYODİK YARDIMLAR

Bölüm Yardım Gerektiren Hal Örnek Sigortalı veya Hak Sahibi Kimseler % Nisbeti

III Hastalık Evli ve iki çocuklu erkek 45

IV İşsizlik Evli ve iki çocuklu erkek 45

V İhtiyarlık İhtiyarlık aylığı bağlanacak yaşta bir karısı olan erkek --

VI İş kazaları ve meslek hastalıkları

Geçici iş göremezlik Evli ve iki çocuklu erkek 50

Maluliyet Evli ve iki çocuklu erkek 50

Ölüm İki çocuklu dul kadın 40

VIII Analık Kadın 45

IX Maluliyet Evli ve iki çocuklu erkek 40

X Ölüm İki çocuklu dul kadın 40

BÖLÜM XII

YABANCILARA EŞİT MUAMELE

MADDE 68

Yabancı uyruklu mukimler vatandaşlarla aynı haklara sahip olurlar. Şu kadar ki, mevzuat, tamamı veya mühim bir kısmı amme fonlarından karşılanan yardımlar veyahut yardım kısımlarına taallük eden hususlarla geçici devre yardımlarına taallük eden hususlarda, yabancılarla memleket uyruğunda olmakla beraber üyenin ülkesi dışında doğmuş olanlar hakkında, hususi hükümleri ihtiva edebilir.

İşçi ve hizmetlilere tatbik olunan primli sosyal güvenlik sistemlerinde, Sözleşmenin ilgili bölümündeki mükellefiyetleri kabul etmiş bulunan diğer bir üye Devletin uyruğunda olan korunan kimseler, mezkur bölüm tatbikatında vatandaşlarla aynı haklara sahip olurlar. Şu kadar ki, bu paragrafın tatbikatı, mütekabiliyet esasını derpiş eden iki veya çok taraflı anlaşmaların yapılmış olması şartına bağlanabilir.

BÖLÜM XIII

MÜŞTEREK HÜKÜMLER

MADDE 69

İş bu sözleşmenin II-X uncu bölümlerinden herhangi birine göre korunan bir kimsenin hak kazandığı bir yardım, aşağıdaki hallerde ve mevzuatla tayin olunabilecek bir ölçüde durdurulabilir.

İlgili Üye Devletin Ülkesi üzerinde bulunmadığı sürece;

İlgili şahsın geçim masraflarının amme fonlarından veya bir sosyal güvenlik servisi veya kurumu tarafından karşılandığı sürece, şu kadar ki, yardım miktarı karşılanan masraflardan daha fazla ise aradaki fark sigortalının veya hak sahibinin geçindirmekle mükellef olduğu kimselerine verilir;

İlgilinin, aile yardımları hariç, diğer bir sosyal güvenlik kolundan nakdi yardım aldığı sürece ve aynı olay dolayısıyla üçüncü bir tarafın kendisine ödenek vermeye devam ettiği devre zarfında; şu kadar ki; yardımın durdurulan kısmı, üçüncü taraflarca ödenen yardım miktarından daha fazla olamaz;

İlgilinin hile yoluyla bir yardım elde etmeye teşebbüs etmesi halinde;

Yardıma gerektiren halin ilgili tarafından işlenen bir suç neticesi olarak meydana gelmesi halinde

Yardıma gerektiren halin, ilgilinin kasıtlı bir kusuru neticesi olarak meydana gelmesi halinde;

İcabında ilgilinin, faydalanmasına arz olunan sağlık veya readaptasyon servislerinden faydalanmayı ihmal etmesi veya yardımı gerektiren halin mevcut olup olmadığının tevsiki yahut sigortalının veya hak sahiplerinin durumlarının tesbiti için mevzuatla tayin edilmiş olan usullere riayet etmesi hallerinde;

İşsizlik yardımı bahis konusu olduğundan ilgilinin, hizmetine arz olunan iş bulma servislerinden faydalanmakta kusur etmesi halinde;

İşsizlik yardımı bahis konusu olduğunda, ilgilinin, bir mesleki ihtilaf neticesi olarak işin durması yüzünden işini kaybetmesi veya meşru bir mazeret olmaksızın ihtiyari olarak işi terketmesi hallerinde;

Ölüm yardımları söz konusu olduğunda, dul kadının başka bir erkekle karı-koca gibi yaşadığı sürece.

MADDE 70

Yardımanın talebinin reddolunması veya yapılan yardımın miktarı ve mahiyeti üzerinde ihtilafa düşülmesi halinde, hak iddia eden kimse, mahkemeye müracaat hakkına sahiptir.

İşbu Sözleşmenin tatbikatında, sağlık yardımlarının ifası işinin parlamentoya karşı mes'ul bir devlet dairesine tevdi edilmiş olması halinde, 1 inci paragrafta derpiş olunan mahkemeye müracaat hakkı yerine, yardımın yapılmadığı veya yapılan yardımın miktar ve mahiyeti hakkındaki şikayetlerin yetkili merci tarafından tetkik ettirilmesi hakkı tanınabilir.

Hak iddialarının, sosyal güvenlik meseleleriyle meşgul olmak üzere kurulmuş ve korunan kimselerin de temsil edildiği hususi mahkemelerce karara bağlanması halinde, itiraz hakkı tanınmayabilir.

MADDE 71

İşbu Sözleşme gereğince sağlanan yardımlarla bu yardımların ifası için gerekli idare giderleri, dar gelirli kimseleri ağır bir yük altında bırakmayacak şekilde ve Üye Devletin ve korunan kimseler kategorilerinin ekonomik durumları da nazara alınmak suretiyle, prim veya vergi ile veyahut bu yolların her ikisini mezceden bir usülle kollektif olarak finanse edilir.

Korunan işçi hizmetlerinden alınacak sigorta primleri işçi ve hizmetlilerle bunların karı ve çocuklarına yapılacak yardımlara tahsis olunan kaynakların yüzde ellisini aşamaz. Bu şartın yerine getirilmiş olup olmadığının tayininde, aile yardımlarıyla, şayet ayrı bir branş olarak tatbik edilmekte ise, iş kazaları ve meslek hastalıkları yardımları hariç olmak üzere, sözleşme gereğince sağlanacak bilcümle yardımlar bütün olarak nazara alınır.

Üye, işbu Sözleşme gereğince sağlanacak yardımların ifasından genel olarak sorumludur. Ve bu maksada ulaşmak için gerekli bütün tedbirleri alır. Üye gerekirse, mali muvazene ile ilgili aktüaryel tetkik ve hesapların periyodik olarak yapılmasını ve yardımlarla sigorta prim nispetlerinde veya bu yardımları karşılamaya tahsis olunan vergilerde herhangi bir değişiklik yapılmadan önce bu hesap ve tetkiklerin behemehal yapılmış olmasını temin eder.

MADDE 72

Yardımların idaresi, parlamentoya karşı mes'ul bir Devlet dairesine veya usul ve nizamları amme mercileri tarafından tesbit olunmuş bir müesseseye tevdi edilmediği takdirde, korunan kimselerin temsilcileri, doğrudan doğruya idareye iştirak edebilecekleri gibi mevzuatla tayin olunan şartlar dahilinde istişari bir selahiyetle de idareye katılabilirler. İşverenlerle amme mercileri temsilcilerinin idareye katılmaları da milli mevzuatta derpiş edilebilir.

Üye, bu Sözleşmenin tatbikatı ile ilgili hizmetlerle kurumların hüsnü idaresinden genel olarak sorumludur.

BÖLÜM XIV

MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

MADDE 73

Bu Sözleşme;

Bahis konusu bölümün ilgili Üye için yürürlüğe girmesinden önce vukua gelen olaylara,

Bahis konusu bölümün ilgili üye için yürürlüğe girmesinden sonra vukua gelen olaylarda da yürürlük tarihinden önceki süreler dolayısıyla hak kazanılan yardımlara; uygulanmaz.

MADDE 74

İşbu sözleşme, mevcut Sözleşmelerden herhangi birinin tadili mahiyetinde telakki olunamaz.

MADDE 75

İşbu Sözleşmede yer alan hususlardan bir veya birkaçı hakkında Çalışma Genel Konferansınca sonradan kabul edilecek bir Sözleşmede eski Sözleşme hükümlerinin tatbik edilmeyeceğine dair bir hüküm bulunduğu takdirde, işbu Sözleşmenin yeni Sözleşmede belirtilecek olan hükümleri, yeni Sözleşmeyi tasdik eden her üye için, mezkür Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulanmaz.

MADDE 76

İşbu Sözleşmeyi tasdik eden her üye, Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Ana Statüsünün 22 nci maddesi gereğince vermekle mükellef olduğu, Sözleşmenin tatbikatı hakkında yıllık rapora aşağıdaki hususları derceder:

Sözleşme hükümlerinin tatbikini sağlayan mevzuat hakkında tam bilgi;

Aşağıda yazılı maddelerde derpiş edilen ihsai şartların yerine getirilmiş olduğunu gösteren deliller;

Korunan kimseler sayısı hakkındaki aşağıda yazılı maddeler;

9 a), b), c) veya d); 15 a), b) veya d); 21 a) veya c); 27 a), b) veya d); 33 a), veya b); 41 a), b) veya d); 43 a) b) veya c); 55 a), b) veya d); 61 a), b) veya d).

Yardım miktarları hakkındaki 44, 65, 66 veya 67 nci maddeler;

Hastalık ödenekleri süresi hakkındaki 18 inci maddenin ikinci paragrafının (a) fıkrası;

İşsizlik yardımları süresi hakkındaki 24 üncü maddenin 2 nci paragrafı;

Korunan işçi ve hizmetlilerce ödenen sigorta primlerinin bütün mali kaynaklar toplamının nisbeti hakkındaki 71 inci maddenin 2 nci paragrafı,

Yeknesaklık temini maksadıyla, bu bilgi ve deliller, şekil bakımından, mümkün mertebe Milletlerarası Çalışma Bürosu İdare Heyetinin tavsiye ve telkinlerine uygun olarak hazırlanır.

İşbu sözleşmeyi imzalayan her Üye, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne, idare heyetince kararlaştırılan fasılalarla vereceği raporlarda Sözleşmenin II - X uncu bölümlerinden tasdik vesikasında veya 4 üncü madde gereğince sonradan gönderilen bildirimlerde belirtilmemiş olan bölümlerle ilgili mevzuat ve tatbikatı hakkında bilgi verir.

MADDE 77

İşbu Sözleşme denizcilerle deniz balıkçıları hakkında tatbik edilmez. Denizciler ve deniz balıkçılarının korunması hakkındaki hükümler Çalışma Teşkilatı Genel Konferansınca kabul edilen "Denizcilerin Sosyal Güvenliği Hakkında 1946 Sözleşmesi" ile "Denizcilerin ihtiyarlık aylıkları hakkında 1946 Sözleşmesi"nde yer almıştır.

Üye, Sözleşmesinin II - X uncu bölümlerinden tasdik edilmiş olanların tatbikatında, korunan işçi ve hizmetlilerinin veya mukimlerin nisbetini hesaplariken, denizcilerle deniz balıkçılarının sayılarını işçi ve hizmetliler veya faal nüfus veya mukimler sayısından hariç tutulabilir.

BÖLÜM XV

Bu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinlerinin her ikisi muteber olacaktır.

SON HÜKÜMLER

MADDE 78

İşbu Sözleşmenin resmi tasdik vesikaları Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne tevdi ve Genel Müdür tarafından tescil olunur.

MADDE 79

İşbu Sözleşme yalnız tasdik vesikası Umum Müdürlükçe tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Üyeleri için bir mükellefiyet teşkil eder.

Sözleşme, İki Üyenin tasdik vesikasının Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihinden on iki ay sonra yürürlüğe girer.

Bunu takiben Sözleşme her üye için kendi tasdik vesikasının tercihi tarihinden on iki ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 80

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Ana statüsünün 35 inci maddesinin 2 nci paragrafı gereğince Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek bildirimlerde,

İlgili üyenin Sözleşmeyi veya Sözleşmenin, bazı bölümlerini aynen uygulamayı taahhüt ettiği ülkeler;

Üyenin Sözleşmeyi veya bazı bölümlerini tadilen uygulamayı taahhüt ettiği ülkeler ve bu tadillerin nelerden ibaret bulunduğu;

Sözleşmenin tatbikinin mümkün olmadığı ülkeler ve bu takdirde tatbik edilmemesi sebepleri;

Durumu daha etraflı olarak tetkik ettikten sonra karara varma hakkını mahfuz tuttuğu ülkeler; belirtilir.

Bu maddenin 1 inci paragrafının a) ve b) fıkralarında derpiş olunan taahhütler tasdikın ayrılmaz cüz'ı sayılır ve aynı kuvvete haiz olur.

Her üye, bu maddenin 1 nci paragrafının b), c) ve d) fıkraları gereğince göndermiş olduğu bildirimlerde yazılı kayıtların tamamından veya bir kısmından, bilahare yapacağı yeni bir bildiri ile vazgeçebilir.

Her üye 82 nci madde gereğince bu Sözleşmenin tatbikten kaldırılabilceği süreler zarfında, Genel Müdüre, daha evvelki bildirimlerde yazılı şartları herhangi bakımlardan değıştiren ve muayyen ülkelerdeki durumu belirten yeni bir bildiri gönderebilir.

MADDE 81

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Ana Statüsünün 35 inci maddesinin 4 ve 5 inci paragrafları gereğince Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdüre gönderilen bildirimlerde Sözleşmenin tamamının veya bildirinin taallük ettiği bölümler hükümlerinin, ülkede, aynen veya tadilen uygulanacağı belirtilir. Sözleşmenin veya bazı bölümlerinin tadilen uygulanacağı bildirildiği takdirde bu değışikliklerin nelerden ibaret olduğu tasrih edilir.

İlgili Üye veya Üyeler veya Milletlerarası merci, muahhar bir bildiri ile evvelce yapılmış bir bildiri de yazılı değışikliklerden faydalanma hakkından tamamen veya kısmen vazgeçebilirler.

İlgili Üye veya Üyeler veyahut Milletlerarası merci 82 nci madde hükümlerine göre bu Sözleşmenin, tatbikten kaldırılabilceği süreler zarfında, Genel Müdüre, evvelce gönderilmiş bir bildirimde yazılı şartları herhangi bir bakımdan değıştiren ve Sözleşmenin uygulanması bakımından durumu belirten yeni bir bildiri gönderebilirler.

MADDE 82

Bu Sözleşmeyi tasdik eden her Üye, Sözleşmenin ilk olarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 10 yıllık bir sürenin sonunda Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdüre gönderilecek ve Genel Müdür tarafından tescil edilecek bir tebliğ ile, Sözleşmenin tamamının veya II - X uncu bölümlerden bir veya bir kaçının tatbikten kaldırılacağını bildirebilir. Tatbikten kaldırma keyfiyeti tescil tarihinden bir yıl sonra muteber olur.

Bu Sözleşmeyi tasdik etmiş olup da yukarıdaki paragrafta yazılı 10 yıllık devrenin sonundan itibaren bir yıl zarfında bu madde de derpiş edilen tatbikten kaldırma hakkını kullanmayan her üye, yeniden 10 yıllık bir süre için bağlanmış olur. Ve bundan sonra Sözleşmeyi veya II - X uncu bölümlerde bir veya birkaçını her on yıllık devrenin sonunda bu maddede derpiş edilen şartlarla tatbikten kaldırabilir.

MADDE 83

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı üyeleri tarafından kendisine gönderilerek tescil olunan bütün tasdik vesikalarını, bildirimleri ve yürürlükten kaldırma tebliğlerini Milletlerarası Çalışma Teşkilatının bütün üyelerine bildirir.

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Müdürü, Sözleşmenin ikinci tasdik vesikasının tescil olunduğunu teşkilat üyelerine bildirirken, Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih üzerine üyelerin dikkatini çeker.

MADDE 84

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıdaki maddeler hükümlerine göre tescil edeceği bütün tasdik vesikaları, bildirimleri ve yürürlükten kaldırma tebliğleri hakkında, Birleşmiş Milletler Antlaşmasınının 102 nci maddesi gereğince, tescil olunmak üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tam bilgi verir.

MADDE 85

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, lüzum göreceği zamanlarda Çalışma Genel Konferansına bu Sözleşmenin tatbikatı hakkında bir rapor verir ve Sözleşmenin tamamen veya kısmen değiştirilmesi konusunun konferans gündemine alınmasına lüzum olup olmadığını tetkik eder.

MADDE 86

Konferansın bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde yeni Sözleşmede hilafına sarahat olmadıkça;

Yeni Sözleşmenin bir üye tarafından tasdiki üzerine, mezkur Sözleşme yürürlüğe girmiş olmak şartıyla, yukarıdaki 82 nci madde nazara alınmaksızın işbu Sözleşme bütün hukukiyle ve derhal yürürlükten kalkar.

Yeni Sözleşmenin yürürlüğe girişi tarihinden itibaren işbu Sözleşme üyelerin tasdikine açık bulundurulmaz.

İşbu Sözleşmeyi tasdik eden ve fakat muaddel yeni Sözleşmeyi tasdik etmeyen üyeler için, her halukarda, bu Sözleşme şekil ve muhteva bakımından yürürlükte kalır.

MADDE 87

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı şekilde muteberdir.

(EK)

BÜTÜN EKONOMİK FAALİYETLERİN, SANAYİ KOLLARI İTİBARIYLA,
MİLLETLERARASI STANDART TASNİFİ.

(BÖLÜM VE BÜYÜK GRUPLARIN LİSTESİ)

Bölüm 0. Ziraat, Ormancılık, Avcılık ve balıkçılık,

01- Ziraat ve Hayvan yetiştirme,

02- Ormancılık ve tomrukçuluk,

03- Avcılık, tuzakla avlama, av hayvanlarının üretilmesi,

04- Balıkçılık,

Bölüm 1. Madencilik ve Taşocakları

11- Kömür madenciliği,

12- Metal madenciliği,

13- Ham petrol ve tabii gaz,

14- Taş, kil ve kum ocaklarının işletilmesi.

19- Başka tarafta tasnif olunmayan ve metalden gayri maddelerin istihracı.

Bölüm 2. ve 3. İmalat Sanayi

- 20- Gıda maddeleri sanayii (İçki sanayii hariç)
- 21- İçki sanayii,
- 22- Tütün sanayii,
- 23- Dokuma sanayii,
- 24- Kundura giyecek eşyası ve hazır dokuma eşya imalatı.
- 25- Ağaç ve mantar sanayii (Mobilya sanayii hariç)
- 26- Mobilya ve mefruşat sanayii
- 27- Kağıt sanayii ve kağıttan eşya imalatı,
- 28- Matbaacılık, neşriyatçılık ve bunlarla ilgili sanayii,
- 29- Deri Sanayii ve deriden eşya imalatı (Kundura hariç)
- 30- Kauçuk sanayii,
- 31- Kimya ve kimyevi mamuller sanayii,
- 32- Petrol ve kömür müştakları sanayii,
- 33- Başka tarafta tasnif edilmeyen, metalden gayri madeni mamuller sanayii (Petrol ve kömür müştakları hariç)
- 34- Metallere müteallik esas endüstriler,
- 35- Madeni eşya imalatı (Makine ve taşıt malzemesi hariç)
- 36- Makine imalatı, (Elektrik makineleri hariç)
- 37- Elektrik makine, cihaz malzemeleri imalatı,
- 38- Taşıt malzemeleri imalatı,
- 39- Çeşitli imalat sanayii,

Bölüm 4. İnşaat

- 40- İnşaat,

Bölüm 5. Elektrik, gaz, su ve sıhhi hizmetler

- 51- Elektrik, gaz ve buhar
- 52- Su ve sıhhi hizmetler,

Bölüm 6. Ticaret, banka, sigorta ve gayri menkul işleri

- 61- Toptan ve perakende ticaret,
- 62- Bankalar ve diğer mali müesseseler,
- 63- Sigortalar,
- 64- Gayri menkul işleri,

Bölüm 7. Nakliyat, Ardiyecilik ve Ulaştırma

71- Nakliyat,

72- Ardiye ve antrepoculuk,

73- Ulaştırma,

Bölüm 8. Hizmetler

81- Devlet hizmetleri

82- Belediye ve ticaret hizmetleri,

83- Eğlence hizmetleri,

84- Şahsi hizmetler,

Bölüm 9. İyi Tarif Edilmemiş Faaliyetler

90- İyi tarif edilmemiş faaliyetler.